



ᐱ ᐱ ᐱ ᐱ ᐱ ᐱ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւ-
ւառաց համար 6 մէհր:
Վեցամսեայ 3 ,
Ծառուցման ջոզը մէկ անգամի
համար 2 դրոս է. աւելի ան-
ճանճեմունի համար սակարկութիւն
կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 *փարա*

ᠮᠤᠪᠤᠨ ᠤᠯᠤᠰ

Լրագրոյն վերաբերեալ նամակ եւ
այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ.
Յ. Մէլիքեան, Պապր Ալի Ճա-
սէսի քիւ 20 Տ. Զիվէլէկեան ե-
ֆէնսիի տպարանը:

Խմբագիր Բ. ՊՊՋԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 26 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԹՂԹՄԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԽՆՈՒՆ ԲԵՐԴ՝ 6 սերպուտ.

• Խմբադիր •

Մշտյ Ս. Կարանդեան վանք ի դարձ
րուց անտի Հայաստանի արդեանց
ու աղբիւրն ըլլալով, համարձակու-
թեամբ կ'ընեմ որ ցարդ չէ ունեցած
այն արդասիքը զոր կը յուսար Աղբ
երմէ, (ի բաց առեալ մերթ ընդ
մերթ բանիբուն վանհարց շնորհի-
տեղի ունեցած բարոյական և բա-
ղաքականական աղօտ միջոցները .)
և այսպէս մինչ կ'իսակենդան վի-
ճակի մէջ կը մրսիէր, հայրենասի-
րութեան զգացումը վառեց Ս.
Հայրիկի սիրտը վանուց վերակեն-
դանութեան համար . տոկացաւ նա
խաւարասէր միաբանութեան դէմ,
դանց ըրաւ թեւադրեալ ժողովրդ-
դոցն տիրանները ընդդիմութիւնը,
մինչեւ որ յաջոցեցաւ վանուց վար-
չութեան գեկը ձեռքն առնուլ և
մատակարարել զայն ի լուսաւորու-
թիւն հայրենեաց . իսկ այժմ մեր
դժբաղդութեան դատակնիքը զըր-
կելով դարձեալ Նորին բարձրաշնորհ
հովանաւորութենէ, սկսած է նորէն
ազիտութիւնը իւր դերերը ի գործ
դնել, և ահա՛ ապացոյց, որ մինչ
Շահնաղարեան Արժ. Խորէն վար-
դապետ ժողովրդեան զգացման
համեմայն կը պնդէր իւր տե-
ղասպահութեան լիայ ցլանահայ-
րութիւն Ս. Հայրիկի, խաղաբար
վարդապետք՝ բազմիցս նորին Ար-
ժանապատուութեան դէմ ամբաս-
տանութեան փորձեր յարուցանելէ
վերջ, սկսան իրենց կիրքը յառաջ
տանելու նպատակաւ խարախան-
եան Ներսէս վարդապետն ընտրել-
եաց ցանկին մէջ անցնել, որոյ
յատկութեան առաջին շնորհն իւր
ձեռնադրիչ երջանկայիշատակ Ս.
Մամբէ Եպիսկոպոսի դէմ ըրած
հակառութիւնքը կը յայտնեն . բայց
ցարմանքն այս է որ Աղբը Ս. Հայ-
րիկի արժանիքը գնահատելով մին-
չեւ Պատրիարքութեան դահը և
ընդհանուր ազգային երեսփոխան
ընտրեց, մեր զգոն վարդապետը
վանահայրութեան անդամ խելա-
հաս չեն ըլլար, որոնք վանուց թե-
մական գաւառներուն պատուիկի-
ները զրկելով միշտ կ'ընեն թէ «ձեր
տուրքը մեզի պէտք չէ» . ողջ մնան
դարիպ ժողովուրդք և ռուսիացիք,
միայն թէ մեր կամքը ընդունեցէք՝
ինչպէս որ իբր կ'ըկու ամիս յառաջ
ալ տիրացուի որ վարդապետու-
թեան կարգ տալ խոստանալով,
(ի հարկին ստորագրութեան մ'եւս
տէր չահելու) զրկեցին ի խնուս
սրտերը պատրաստելու, միանդա-
մայն պողի մատաղ ևն . բաշխելու
պայմանաւ, բայց Աղբը ամենեւին
կարեւորութիւն չտալով իւր նու-

ըրական սովորութենէ յետ չմնաց Ս. Հայրէկի վանահայրութեան յուսով, մանաւանդ վանուց արդեանց անկիալութեան հակառակ Հայոց Միացեալ ընկերութեան դիմելով միայն Մշոյ փոխ տեսուչ Ա. Գալմբերունի այցելութեամբ կըրթալեան վիճակին ձեռնառութեանը յաշդելով, ապաքէն վանքը ընտադատութեան ենթախա կը լինի . . . ի վերջոյ վանուց թեմականութեան դործողութեանց համաձայն, խնուս ալ ի մօտոյ աղերս սաղրաս պիտի դիմէ յԱղք. Պատրիարքարան, զի եթէ Ս. Հայրէկը վանահայր չլինի, յայնժամ պիտի պիտաւոր ըմբոստ վարդապետաց ե պատուիրակ տիրացուի նպատակը ե այնուհետեւ Աղքէն ալ (խնուս չին) յոցա խոտուումը պիտի ընդունէ այլ ես վանքին իրաւունք հատու ջանելու :

... խմբագիր, ներկայա ճիշդ
դաւաճաւիւ հոգւով ոտիպեալ ար-
տայայտելով, հաճեցե՛ք ղեւոնդեւ
հայրենանուէր թերթիդ էջերը,
ընդ որ կանխաւ խնդրելով Ազգ-
կեդրոնական վարչութեան խորին
ուշադրութիւնը:

ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ

U. S. S. R. U.

64

ՄԲԻԷՐՆԵՎԼԻՁԻ ՏԵՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆՈՂ

Յրաշատկան Թան լրագիրն՝ իւր
հոկտ. 3 Թուով՝ հետևեալ կարեւոր յօդ-
ուածն հրատարակած է.

Արեւիկեցի իմ անսակցութեան
արդիւնքը չէ դադարած հանրային
կարծիքն զբաղեցնելէ Եւրոպիոյ, և
մասնաւորապէս չահակից կայսրու-
թեանց մէջ, Բայց մինչ Գերմանա-
ցիք և Ռուսք՝ բռնադատուիլ համ-
բերատարութեամբ մը՝ կ'ապաստ-
ենքք վէհապետաց և իրենց նա-
խարարաց միջեւ կնքեալ կարգա-
դրութեանց պտղոյն, Աւստրիացիք
և մահաւանդ Հունգարացիք, որ
նուազ խստութեամբ հեռի են հան-
րային գործերէ, յոյժ հետաքրք-
իչ երեւին գիտնալու Բոլնիակա
դղելին մէջ արուած որոշումները
Ռուսիա խորհրդարան չունի, խո-
րեւել համար Զարէն իւր խորհրդո-
ւ գործող հայլուն, և Գերմանի-
ան ձ նախարարապետն ալ բնուստ
վորութիւն չունի խորհրդարանի
տեղեկութիւն տալու իւր արտաք-
այխորհրդավարութեան վրայ, Բայ
խորդութիւնք ուրիշ երեւոյթ կ'առ-
նուն Գանուբի փախնց վրայ, և կըր-
նանք յուսալ թէ, Պատուիրակու-
թեանց ժողովոյ նստալըճանին մէջ
որ ամառոյս վերջը պիտի բացուի
Աւստրո-Հունգարական միապետութեան

Թեան Արտաքին գործոց նախարարութեան հարցապնդումներ պիտի ուղղուին այն փոփոխութեանց վերայ, զորս սեպտ. 15ի առսակցում թիւեր կրցաւ մուծանել Աւստրիայ միջադաշինէ կադրութեան մէջ:

Սպասե՛ր Վաղնոքի կոմսին՝ յայտարարութեանց, Վիէննայի և Բէլ-
թայի մէջ հանրային ուշադրութիւնն
այժմ այն պատգամադրին վրայ կը
դառնայ, որով յորանչիսկոս-Յովսէփ
կայսրը բացառ խորհրդարանին նը-
տալըջանն, Եւ Հռեքարական դա-
հուն ճառն Լէյթա դետին երկու
կողմն ջերմագին մեկնութեանց
առարկայ եղած է ո՛չ թէ Սքիէր-
նէվիճի տեսակցութեան վերաբեր-
մամբ կայսեր դժբաժած լեզուին,
այլ ընդհակառակն՝ այն լուծութեան
պատճառաւ, զոր կայսրը պահեց
այս կարեւոր դէպքին վրայ, կայսրն
արդարեւ յայտարարեց թէ, Գեր-
մանիոյ հետ իւր կառավարութեան
յարաբերութիւններն «հնար եղա-
ծին չափ մտերմական» էին, յարե-
լով միայն թէ՝ «միւս տէրութեանց
հետ իւր յարաբերութիւնք յոյժ
բարեկամական հանդամանք մ'ուն-
նէին», առանց արտասանելու Ռու-

սխոյ անուանն և անանց որ և է ան-
նարկութիւն ընկրու Չարին հետ
իւր ունեցած տեսակցութեան : Ա-
ւստրիական և Հունգարական լրա-
գիրք եռանգեամբ յիշատակե-
ցին զայս զանցառութիւն : Նայե-
ծրայէ Բրէտն լրագիրն՝ այս լռու-
թիւնը կը համեմատէ ամի եռանգ-
եան հետ , որով Վիլհէլմ կայսրը
Տանձիկի մէջ Ալեքսանդր Գ. կայսեր
հետ տեսակցելէ յետոյ խօսեցաւ
Խորհրդարանին բացման առթիւ
իւր կարգացած ճառին մէջ : Վի-
էննական թերթը կ'ըզրակացնէ որ
եթէ դեռ չէր կարող ստուգու-
թեամբ դուշակել ինչ որ եղած է
Աքիէնէ վիճի մէջ , դէթ կրնա՞-
նանց յանդգնութեան հաստատե-
թէ , երկից կառավարութեանց միջե-
ն որոշուած կարգադրութիւնք բնա-
չեն այլալո՞ւծ Աւստրո-Գերմանակա
դաշնակցութեան յատուկ բնու-
թիւնն , և թէ անոնց արդիւնքը չ
եղած երրորդ մը մուծանել այս բա-
ցառիկ մտերմութեան մէջ , Աւս-
տրոյ և աւելի բացայայտ է Բէշթե-
լոյս լրագրին լրդուն , որ Հունգա-
րիոյ նախարարութեան կարծիք
ցոլանկելու երեւոյթ ունի : Հուն-
գարիոյ կէս պաշտօնական թեր-
թը բացարձակապէս կը ժխտէ ե-
րկից կայսերաց դաշնակցութեան
նորոգումն , և կայսեր պատգամա-
գրին լռութիւնն՝ իւր այս կար-
ծեաց ճշդութեան մէկ կարող և
պացոյցը կ'երեւի իրեն : Ըստ ի-
կարծեաց այս պատգամագրին խո-
բագրութիւնը՝ Գ. Թիճայի և Գա-
նդի կոմսին միջև մանրամասն խո-
հրդակցութենէ մը յետոյ որո-
շուած է , և հետեւապէս , եր-

կայսերաց տեսակցութեան վրայ
կայսերական ճառին պահած լը-
ռութիւնը կանխաւ մտածուած էր
և մեծ նշանակութիւն ունի : «Բա-
ռալ ինչպէս նաեւ յետոյ, կ'ընէ
Բէշթէր Լոյտ, Գեւրմանիա այն մի-
ակ երկիրն է, որուն հետ մեր յա-
րաբերութիւնը հնար եղածին չափ
մտերմական լինին, այնպէս որ
Ռուսիա մասնաւորապէս ի յիշուե-
ցաւ, բայց միայն այն տէրու-
թեանց հետ խառն, որոց հետ բա-
րեկամաբար կ'ապրին» : Բէշթէր
Լոյտ իւր միտքն այնպիսի խօսքե-
րով կը բացատրէ, որոց ճշդութիւ-
նը գրեթէ տեղի չ'իթողուր տարա-
կուսի : Պրանչիսկոս Յովսէփի կայս-
րը չիշխեց ըսել իւր Հունգարացի
հպատակաց թէ, իւր աշխարհա-
վարութիւնը կապուած է իրենց
ժառանգական թշնամոյն աշ-
խարհավարութեան հետ : Ռուսիոյ
ներշնչած ատեւութիւնն այնքան
աստիկ, և 1849 ի յիշատակ-
ները տակաւին այնքան կենդա-
նի են Մաճառաց մէջ, որ Աւրա-
ստիոյ միապետութեան, որոյ սիր-
տը կը կազմեն իրենք, և Ռուսիոյ
կայսրութեան միջեւ հաշտութեան
մը գաղափարը չեն կրնար ընդու-
նիլ : Այն սրտմտութիւնն, զոր հուն-
գարական մամուլը չէ գողբած
ցոյց տալէ բեդրոպուրկի և Պէրլինի
միջեւ դոյաջած մերձեցումէն ի վեր՝
յետ ուղեւորութեանց Պ. տը Կիր-
սի, տակաւին չէ շփած, և կ'ըմ-
բռնենք նպատակն այն մասնաւոր
պատուասիրութեանց, որք իշլի
տեսակցութեանց՝ մէջ շուայեցան Պ.
Քոլոմոն թիճայի, երբ խորհնք
այն դառն դեղահատին վրայ, զոր
նախարարապետն՝ իւր հայրենակ-
ցաց կլանել տալու պաշտօնը կ'ըս-
տանձնէր :

Պէրլլինի Նասիօնալ Յայթունի լրա-
զիրն հետեւեալ ամբողջացուցիչ տեղե-
կութիւններն ստացած է Սքիւրնէյի՝
տեսակողութեան նկատմամբ .

Ճաշէնս յետոյ մինչ երեք կայսերք իրարու հետ կը խօսակցէին, Բուսիոյ կայսրուհին որ Պիսմարք իշխանին հետ առանձինն կը խօսակցէր, ըսեր է. — « Որչափ ուրախ եմ երեք կայսերաց այս միութիւնը տեսնելով, Այս միութիւն երկար ժամանակ յառաջ դոյացաւ լինելու էր և պէտք միշտ այսպէս տեսէ : » Պիսմարք իշխանը պատասխաներ է թէ, իւր արդեցութիւնն ի գործ պիտի դնէ յարդիւնս ածելու համար զայս փափաք և թէ, սնխուսելի պարտաւորներ եթէ օր մը արդիւնն չլինք այս գործն ի կատար հանելէ, ոչ ևս նախարարապետութեան պաշտօնին վրայ պիտի տեսնեն ղինք :

ԱՆԴՆԻՍԻԱՆ ԱՐՇԱՒԱՆԻ
Ի ՎԵՐԱՅ ՆԵՂՈՍԻ

Առաջին զորավարը՝ սեպտ. 13/27ին Գահիրէէն մեկնելով՝ Վատի Հալֆա գնացած է հրամանատարութիւնն ստանձնելու այն զօրաց , որ անդհամախառն էին խորթութիւն վերայ քայլելու համար : Արշաւական բանակն , զոր Անգլիա այնքան մեծ աշխատութեամբ պատրաստած էր «Մուտանի խաղաղամաս» համար , հաւանաբար այս պահուստ անցած պէտք է լինի Նեղոսի երկրորդ ջրովէն : Եթէ ստորագրեալ Մուտանի նորագոյն լուրերն , զորս Լանստի լրագիրը կուտան , Մուտանեան ապստամբութեանն շէնքը կը քանդու : Հետեւապէս , այժմէն կրնանք «հաւաստի լինել թէ , — ինչպէս Լոնտոնէն ուղղեալ հեռագիր մը կը սէր—Նեղոսի երկայնութեամբ ջրովեւ արշաւական բանակը չպիտի ունենայ այն կարեւորութիւն , որ ի սկզբան վերադարձած էր իրեն , այլ թիկնաւորութիւն զօրախմբի մը գործը պիտի կատարէ :

Եթէ այսպէս է , կը կարծուի թէ Ուոլտի զօրավարը դէպ ի վերին Նեղոս յառաջանալու համար անհրաժեշտ պիտի դառնայ սպասել որ , այն 13 շաբաթ , որք իւր նախնական յատակագծին համաձայն զօրաց փոխադրութեան սահմանադրութեան համաձայն պիտի ուղեկցեն և միանգամայն պիտի հրահանեն որ վար , կարենան անցնել ջրովէնէն : Այս շաբաթուոյ երեքը միայն կը լինի յաջողի այս գործողութեան մէջ , և Նեղոսէն շուրջ քանակն նաւաստիներէն երեք անգլիացիք խեղդուեցան : Արշաւայի մեծ ջրովէնէն անցնելու համար կատարուած նաւային գործողութեանց մէջ :

Նեղոսի ջրոց անբաւական բարձրութեան պատճառաւ , ջրովէնէն շուրջ քանակն անցնելու դէմ ելած դերթէ անյաղթելի դժուարութիւնք քաջ նախատեսուած էն թուի , և մասամբ այս իրողութեան կը վերագրուին արշաւական բանակին շարժման մէջ տեսնուած ցաւալի յապարդումները : Կերեւի թէ անգլիական իշխանութիւնը Նեղոսի ջրոց արտասովոր անման մը վրայ փոխհաստատուած էր , որ իրենց ծանուցուած էր թէ՝ 25 կանգունը պիտի անցնէր : Այս հաշիւ սխալ էր : Ջրոց անհասնելի , որ սեպտեմբեր ամսոյ մէջ իւր դադարածակէտը կը հասնի ի Գահիրէ , միայն 18 կանգուն եղած է այս տարի , և այս թիւէն ալ վար եղած է ջրովէնէն երկրին մէջ , ուր կատարելապէս վերջացած էր օգոստոսի վերջը : Կրտսի թէ այս սխալ Նեղոսի մէջ հաստատուած անգլիական նոր գործակատարաց գործն է , որք երկրին ջրագրական գրութիւնն անգլիական ներքին կապոյտ Նեղոսի տարածամասերէն բացառելի անման մը յուշումն այս անգամ յետագայ երաշխութեան մը նախադեպ նշանն եղած է միշտ :

Ջրովէնէն , շուրջ քանակն համար անանցանելի լինելով , դէպ անյաշնելի են վերքիկ նաւակաց համար , որք յԱնգլիա յանձնարարուեցան Նեղոսի վրայ զօրաց փոխադրման համար : Այս հարցում այժմ իսկ տակաւին վէճի տակ է :

Ըսուեցաւ թէ Ուոլտի զօրավարը նախ դիտարարութիւն ունեցած էր իւր բանակն երկարութեամբ անցնելու ջրովէնէն և յորձանքներու սահման , որ գրեթէ

անընդհատ կերպիւ կը տարածուէր մէջ Վատի-Հալֆայի և Պերպէրի : Արշաւաւ 300 հազարամէթր երկայնութեամբ երկարութիւն մը չլինել հարկ պիտի լինէր : Այս ձեռնարկ այնքան երկար ժամանակ պիտի պահանջէր , որ ամբան սաստիկ ջերմութիւնն անգլի զօրաց վրայ պիտի հասնէր նախ քան դաւարտումն աշխատութեանց : Հետեւապէս , այս խորհուրդ ի բաց թողուեցաւ :

Այս քաղաքային քանակէ յետոյ , Ուոլտի զօրավարը տեսաւ որ ուրիշ լաւագոյն միջոց չկար , բայց եթէ վերին Նեղոսի հովտին մէջ նորէն փորձել ինչ որ այնքան յաջողութեամբ ի դուրս հանած էր 1870 ին Գանատայի մէջ Ուոլտի-Էլ գետին վրայ : Միայն կը մտայ որ փորձիկը երթալու տեսն Ուոլտի-Էլ գետէն վարձի ջնէր , և թէ այժմ ինչպիսի Նեղոսէն վեր ելնելու վրայ է : Այն ցամաքային փոխադրութիւնք , որք Գանատայի մէջ կըրնային կատարուիլ ուր խնդիր էր կեղեւէ մակղիկներու նաւատորմ մը փոխադրել յորձանքի մը կամ ջրովէնի մը վերէն վար , երբ կարելի չը լինէր նոյն իսկ նաւակն անցնելու անոր մէջէն , միթէ անհնարին չպիտի լինէր Նեղոսի յորձանաց սահմանին մեծագոյն երկայնութեան և գործածուած նաւակներու անհոնապէս աւելի ծանրութեան պատճառաւ :

Միւս կողմէ պէտք չէ մոռնալ թէ , հսկողութեան մէջ Նեղոսի գետը գրեթէ իւր ջրոց յետին նուազութեան հասած է իւր վերին մասին մէջ , և ինչ որ քանի մ'ամիս առաջ ջրովէնի կամ յորձանք մ'էր , այժմ սե փայտերու հագգին կոյտի մը ձեւով կը ներկայանայ , որ գրեթէ անհնարին կընէ անցնելու ամեն փորձ :

Յիրաւի կամ յանիրաւի պէտք է ըսել թէ Նեղոսի մէջ քիչ մարդիկ կը հաւատան Մուտանի մէջ Անգլիական գործողութեանց կարեւորութեան : Աւելի զինուորական ցոյց մը կը տեսնուի անոր մէջ քան կանոնաւոր արշաւանք մը , վերին Նեղոսի փողովքոց մտքին վրայ հզօրապէս ներգործելու , վարանտ ցեղերու գլուխներն Անգլիոյ հետ միանալու ստիպելու և Մէհտիին բարեկամ ցեղերու շէյխերն եղիպտոսի պաշտպան աղիւն զօրութիւնը ծանցելու միջոց մը : Վատի-Հալֆայի մէջ համախմբեալ զօրաց ծանցայ ելնելուն լուրն իսկոյն բովանդակ Մուտանի մէջ տարածուելով , կը կարծեն թէ բաւական պիտի լինի առանց արիւնհեղութեան երկրին խաղաղացումն և Անգլի զօրաց փառաւորումն ապահովելու չափ վերադարձ երկուք մը պատճառել Մուտանեաց :

Պերպէրայի , Չէյպի , Սուքրի-մի և Մասուպի գետամասն , Անգլիա արդէն ծովու կողմէ կը պաշարէ զՄուտան : Նեղոսի հովտէն ալ իսպառ պիտի ներդգայն , և — եթէ զգուշութիւն չլինի — յայնժամ բացէ ի բաց պիտի հաստատէ կարտափուի հրուանդանէն մինչ Միջերկրականի եղբւրքները տարածուող ամբողջական կայսրութեան մը հիմունքը : (Թ.Ն.)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

— 0 —

Վեհ. Սուլթանը կայսերական պալատան տարադաշտ Մէհմետ Զեքի Էֆենտիին Պալայի աստիճան , և Օտեմայի Օսմ. հիւպատոսարանի Բանչէլէր ձանիկ Էֆենտիին երկրորդ կարգի պաշտօնատարութեան

աստիճան շնորհեց դեր-հիւպատոսի պատուակալ տիպագով :

— Մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպան Պ. ար Նէլիտովի երկու շաբթի օրն յաջորդաբար տեսակցեցաւ Մեծ-Եսպարոս Բարձր. Սալիտ փաշայի , Արաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշայի և խորհրդական Տատեան Յարուլթին Էֆենտիին հետ : Կը կարծուի թէ , այս տեսակցութեանց մէջ զխաւարարար խօսուած է այն պատուանշանաց փոխանակութեան վրայ , որ ի մօտայ տեղի պիտի ունենայ ընդհանր. Սուլթանին և Ռուսիոյ կայսեր :

— Յայտնի է թէ երբեմն Պոլսոյ անգլ. դեսպան և այժմ Հնդկաստանի փոխարքայ Լորտ Տըֆրին մայրաքաղաքէս մեկնած միջոցին իւր հրաժարագրերը չէր մատուցած Վեհ. Սուլթանին : Թարիգ կիմանայ թէ Լորտ Տըֆրին իւր հրաժարագրերն անձամբ մայրաքաղաքս բերելով , Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ պիտի ունենայ , Այս առթիւ նոյն լրագիրը զարմացմամբ ծանուցանելով թէ՝ Ն. Վեհ. Սուլթանին հեռագրաւ արտօնութիւն խնդրել է քարտէսինայի չինթարկուելու համար , դիտել կուտայ որ , թէեւ Լորտ Տըֆրին ամեն տեսակ բացառիկ պատիւներու արժանի է , սակայն քարտէսինայի կանոնադրութիւնք բացառութիւն չեն ընդունիր , և մինչեւ իրիկ Հեյլենայ թագաւորն ալ այս պահուստ Սալամինի մէջ քարտէսինա կ'սպասէ : Հետեւապէս , կը կարծուի թէ Բ. Գուռն ահամայ մերժողական պատասխան պիտի տայ Լորտ Տըֆրինի խնդրանայ :

— Թէեւ տեղական լրագրերէ տուելով ծանուցած էինք թէ , Ռուսիոյ կայսեր կողմէ Վեհ. Սուլթանին ընծայեալ պատուանշանը մայրաքաղաքս հասած էր Օտեմայի վերջին թղթերը չողենալով , սակայն այս առուր Թարիգի մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով , յիշեալ պատուանշանին չինթարկուեն , որ մեծ խնամով կը պատրաստուի դեւ աւարտած չլինելով , հաշիւ 15-20 օրէն և թերեւս ամէն մը պիտի կրնայ մայրաքաղաքս զրկուիլ :

— Թէե՛մանը Հաղիպաթ կը հերքէ լրագրաց ոմանց տուած այն լուրը թէ , առեւտրական դաշնագրաց խնդիրքնոց Գանձնախումբն առեւտրական ընդհանուր դաշնագրի մը օրինակը պատրաստելու դադարած է :

— Հաղիպաթից տեղական ուղիներու քննիչ Սըրբի փաշա Նիկոմիդիոյ ուղիները քննելէ յետոյ՝ Էնկիւրիւ և անտի ալ Սոսան երթալու համար յառաջիկայ ուրբաթ օրը մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի :

— Իսթըրն Էքսպրէս կը ծանուցանէ թէ , Պադուատի Նաղիպ-Էլ-Էշրաֆ շէյխ Սէլման Էֆենտի , Վեհ. Սուլթանին փախաբանօք , տարի մ'ես պիտի երկարաձգէ իւր ընակութիւնն ի Կ. Պոլիս : Ն. Վեհ. Սուլթանին , իւր ուղեկցոյց հետ , որք 60 հողիէ կը բաղկանան , վախճանեալ իսպիլ Ծէրիֆ փաշայի ապարանք պիտի բնակի ի Թիքտըզլի իբրեւ հիւր Վեհ. Սուլթանին , Սէլման Էֆենտի որչափ ժամանակ որ Պոլիս մնայ , ամեն ուրբաթ օր ներկայ պիտի դառնուի Սէլմադըլի աւարողութեան , և ապա Վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայանայ Երաւրդի պալատան մէջ :

— Եւմենէն կը ծանուցանեն թէ , կընէ Իսթըրն Էքսպրէս , Չէֆերի բերդն , որ շէյխ Շէրէֆէտտինի հրամանաց ներքեւ դաշնուղ ապստամբաց ձեռքն ինկած էր ,

յարձակմամբ ետ առնուեր է Օսմ. զօրքերէն :

— Բրիտէնոնէն եկած նորագոյն տեղեկութիւնք կը ծանուցանեն թէ , տեղոյն և շրջակայից ժողովուրդը դառնութեամբ կը դանգաժուի այն գողութեանց և յափըշտակութեանց դէմ , որք ամեն օր կը դործուին մեծ ուղիներուն վրայ : Կայսերական կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առաւ վերջ տալու համար իրաց այս վիճակին :

— Յունաց պատրիարքական ընտրութիւնն այսօր վերստին պիտի դուրսարի Վեհ. Սուլթանին մատուցանելի շնորհակալեաց սուրբերէր լսելու , որ յատուկ մասնախմբի մը ձեռամբ խմբագրուած է , և միանգամայն Պատրիարքական վերջին ընտրութիւնը կատարելու համար :

— Հանրային կրթական նախարարութիւնը Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Օսմ. դրոց ընտիր հաւաքածոյ մը կը պատրաստէ , զոր Ամերիկայի մատենադարանին պիտի ընծայէ ի փոխարէն այն գրոց , զորս Միացեալ Նահանգաց հանրապետական կառավարութիւնը զրկած էր Օսմ. մատենադարանին :

— Իտալական դեսպան Գորթի կոմսն չաբաթ իրիկուն Թարապիոյ դեսպանատան մէջ շքեղ կոչուք մը տուաւ ի պատիւ Հոռմի Օսմ. դեսպան Միւղիւրիւս պէյի :

— Գարատալի գործակատարն և Ֆրանսական , աւստրիական և իտալական դեսպանատանց քաղաքական թարգմանք երէկ Բ. Գուռն երթալով տեսակցեցան Արաքին գործոց նախարար Վեհ. Ասիմ փաշայի հետ :

— Հոռմի Օսմ. դեսպան Միւղիւրիւս պէյ երէկ Բ. Գուռն երթալով տեսակցեցաւ Արաքին գործոց նախարար Վեհ. Ասիմ փաշայի և խորհրդական Տատեան Յարուլթին Էֆենտիին հետ :

— Ներքին գործոց նախարար Բարձր. Էտհեմ փաշա կիրակի օրը , Հանքի , Չէյպի և Մարաշի իշխանութեանց հեռագիր մ'ուղղեց տեղեկութիւն առնելու համար այն մեծ հրդեհներու վրայ , որք վերջերս պատահեցան այդ քաղաքաց մէջ , Ն. Բարձրութիւնն որոշ և ճիշդ տեղեկութիւններ կը խնդրէ հրկիզեալ տանց և վնասեալ անձանց թուոյն , մինչեւ ցարդ տըրուած նպաստից , անհրաժեշտ փողոց գոհացման համար գործածուած միջոցներուն և վերջապէս այն տնօրինանց վրայ , զորս հարկ պիտի լինի ընել այս դժբաղդ ժողովրդոց օգնելու համար :

— Ռուսիոյ կայսր Ս. Ալէքսանդր Նիկոլայի պատուանշանին մեծ ժապաւենն ընծայեց Խոտայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Մանչինիին Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. ար Նիլոն , այս առթիւ գրեթէ Պ. Մանչինիին թէ , Չարն ուղած էր յարգանաց նշան մը տալ Խոտայի արտաքին գործոց նախարարին վան այն ծառայութեանց , զորս սա մատուցած էր իրաւագիտութեան (Պ. Մանչինի հեշակաւոր ծրենոգէտ մ'է) , ինչպէս նաև այն աղեկցութեան համար , զոր նա ի գործ դրած էր Խոտայի և Ռուսիոյ կառավարութեանց միջեւ տիրող բարեկամական յարաբերութիւններն անվար պահելու և ամրապնդելու համար :

— Լոնտայէն սեպտ. 30 թուով կը հեռագրեն թէ , Պիսմաք իշխանին որդին Հերպերդ Պիսմաք կոմսը սեպտ. 29 ին Պալմորայի մէջ այցելութիւն տուեր է Անգլիոյ Վեհ. թագուհւոյն , և այս առթիւ ի ճաշ

հրաւիրուեալ է Ն. Վահագնաւոր

Սեբաստիոնէն հոկտ. 2 թուով
կը հեռագրեն թէ, Պոստիւն և Հէր-
սէքի մէջ սկսեալ զինուորացիութեան
թիւնն ամենայն բարեկարգութեամբ
յառաջ կը տարուի: Աւա-
ղակութիւնը բարձրովն անհետեւ
դեր է Պոստիւն մէջ, բայց դեռ
զգալի է Հէրսէքի մէջ: Աւաղակութեան
թիւնը ջնջելու մօտ կազմեալ թե-
թեւ զօրամասերն այս օրերս յաջ-
դեր են պաշարել հռչակաւոր Գո-
ված աւաղակապետն, որ սպաննուեր
իւր ամբողջ խմբին հետ է:

—Կալիպթայէն կը հեռագրեն
թէ, Հնդկաստանի կառավարութիւն-
ը բժշկական յանձնակալութիւն մը
զրկել է ի Պոմպայ նոր քննութիւն-
ներ ընելու համար քոլէրային վրայ:
Այս յանձնակալի անդամներէն
մին Տոքթ. Գլէյն, որ Գերմանացի
Տոքթ. Գոլիի վարդապետութեանց
համուշեալ հակառակորդ մ'է, ինքն
իր վրայ փորձ մըրեր է անոր վար-
դապետութեանց ստուծիւնն ա-
պացուցանելու համար: 40 օր ա-
ռաջ բուռն քանակութեամբ
միջոց կ'ընէր է, և ցարդ փնաւ մը
չէ զգացեր եղեր:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Այս օր

Այս օր 7 հոկտ.

Այս օր Օրանի մէջ 7 հոգի մե-
ռան քոլէրայէն:

Մարտիկա 7 հոկտ.

Այս օր երկու հոգի մեռան քո-
լէրայէն:

Հոռոմ 7 հոկտ.

Այս օր Նարոյի մէջ 27, Ճէնո-
վայի մէջ 15, և ուրիշ տեղեր 74
հոգի մեռան քոլէրայէն:

ԱՅԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

—o—

Աւասիկ Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ
կաթողիկոսին հեռագրին պատճէ-
նը, զոր կրօն. ժողովը պաշտօնապէս
մեղ հաղորդած է ի հրատարակու-
թիւն:

Տէրապետ Ն. Վահագնաւոր
Նարեկի նիւթահէնտան տալով ի-
շխոսեցիկի հոնքը օրորող մէրդ ուսման
վերաբեր իւր իրաւունքով թափախ տիրո՛ւ
25 սեպտ. 1884 (Խմբ.)
Մարտի Մկրտիչ Կիլիկիոյն
(Թարգմանութիւն)

Նարեկի պատկի խնդրոյն առթիւ
Ձեր առած տեղեկութիւններն սխալ
են, ինչպէս հաստատուած է աղջկան
մատուցած խնդրադրէն:

Ազգայնականացող Աւաղակապետ Գեր-
Արքիմանդիտ Եպիսկոպոսի հրաժարականն
ընդունուած լինելով, տեղւոյն Գաւա-
ռական վարչութիւնն Աւաղակապետ Տէր
Մկրտիչ քահանային Առաջ. Տեղապահ
կարգեր և Պատրիարքարանի ծանու-
ցել է:

Կրօն. ժողովը Տարաւանքի Տ. Թա-
ղէտ քահանային Պոլիս հրաւիրած և սա-
կայն Տ. Թաղէտ Կրօն. ժողովոյ որոշ-
ման անաստան լինելով, Կրօն. ժո-
ղովն իւր երկուստեքի աւուր նախն
մէջ որոշել է Տ. Թաղէտ քահանային
հրամայել որ մայրաքաղաքս դառնայ
մինչեւ 40. հակառակ պարագայի մէջ
կարգաւորել պիտի լինի:

Վանքի մեր առած մասնաւոր տե-
ղեկութեանց նայելով, Ամեն. Խրիմեան
Սրբազան մեծ ջանք կ'ընէ Սալայանէ
զիւղի մէջ նորանոր բարեկարգութիւն-
ներ մտցնելու համար. այժմ բացուած
է նոր վարժարան, ուր կը դասախօսէ
Վարդապետ Գաւառ. Ժառանգաւոր ա-
լակերաններէն մին: Ար պատմութիւն
այդ գիւղ վարեւորութիւն ունեցող
գիւղերէն առաջինը կրնայ լինիլ Վերին
Խոջապայ մէջ, ուր երկուստեքի հա-
մար Նորին Սրբապետութիւնն ուստիկան
մը կ'առնու իւր հետ:

Մեր առած մասնաւոր տեղեկու-
թեանց նայելով, Կէլիպոլի 200 տան
չափ ազգայինք գրեթէ ամբողջովն
դեռ յուզեալ միճակի մէջ կը գտնուին,
տեղւոյն երկու քահանայից ծանուցեալ
ցաւալի դէպքին պատճառաւ:

Կըսուի թէ ժողովրդեան ընդհա-
նուր փախաքն է, որ Տէր Խորէն և Տէր
Գարեգին քահանայք այլ ևս Կէլիպոլու
չվերադարձուին, ուր նորանոր և ան-
գարմանելի դէպքեր կրնան տեղի ու-
նենալ:

ՊՈՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Առ. Կրօն. Ժողով

Ազգ. վարչութեան Կրօնական ժո-
ղովն նկատելով որ նմեցեցեց համար
եկեղեցեաց մէջ ի Գարողաց երբեմն
կը խօսուին դաւաճականք չափազանց
զոթեալութեւք, պատշաճ դատեց որոշել
որ պաշտօնադիր ուղղութիւն առ ամենայն
բարեխառա Գարողիչս Ս. Եկեղեցեաց
մայրաքաղաքիս և առ ամենայն ան-
պաշտօն եպիսկոպոսեան և վարդա-
պետս. ուստի զնոյն կը յղենք առ...
Ձեր, առ այն հրաւիրելով Ձեր սեւո-
գրութիւնն:

Կրօնական ժողովն արժան կը դա-
տի որ դաւաճական խօսուի այն նըն-
ջեցեց վրայ, որը հանրածանօթ են
յԱզգին՝ իւրեանց քրիստոնէական և
ազգասիրական գործովք, այն նմե-
ցեցեց նաեւ, որը հանրածանօթ են
յԻւրեանց թաղի՝ բարի և քրիստոնէա-
կայի կենցաղաւորութեամբ, թաղեց-
եաց յարգանքն և համակրութիւնն վա-
յելած, իւրեանց կենաց շրջանին մէջ
բարոյական և ուսումնական կեանք վա-
րած, քրիստոնէական աւաքնութեամբ
փայլած, բարի խոստովանութեամբ և
մասնակցութեամբ Ս. Խորհրդոց ղեկը-
նանց կեանս կնքած, առ եկեղեցին
Հայաստանեայց և առ աղլոյն ու է կա-
րեւոր ծառայութիւն մը մատուցած,
և թէ ի կենդանութեան անդ իւրեանց
կտակ թողած են ազգին ի պայծառու-
թիւն Տանն Ստուծոյ և յօգուտ հան-
րութեան:

Կրօնական ժողովն այս առթիւ կա-
րեւոր կը համարի յիշեցնել աստանօր
1879 թուին նոյեմբեր 12 թիւ 210
Պատրիարքական կոնդակին Ժող. յօդ-
ուածոյ տրամադրութիւնն, թէ՛ պար-
տին ղիտել քահանայք և ժողովուրդք
մայրաքաղաքիս, զի ի հանդիսի յուղար-
կաւորութեան նմեցեցեց փոխանակ ըզ-
թափօրն փողոցն ի փողոց չըջեցուցա-
նելոյ՝ ծաղր և այսպէս կատակաւոր այ-
լադ ենից, ի տանէ ուղղակի յեկեղեցի,
և անտի ոչ ընդ այլ համապարհ, այլ
որ ուղղութիւն է և անխտոր տարցին ի
զերեզմանատուն:

Կրօնական ժողովն Ձեր... կը
յանձնարարէ որ զայս եւս ծանուցանէք
յատենի եկեղեցեաց ի գիտութիւն ժո-
ղովրդեան, և նոյն հրահանգի անթե-
րի գործադրութեան հսկէք:

Մնամ...

Պատրիարքական Պոստանորդ
25 սեպտ. 1884
Կ. Պոլիս

ՊՈՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Առ. Կրօն. Ժողով

Գաղար փայլի եկեղեցեաց անուո-
կին հաշուեցոյցն՝ որ 1878 ապրիլ 28
սկսելով՝ կը յանգի մինչեւ 1882 մարտ
12, թաղ. խորհրդոյ կողմէ ըստ օրինի
Տնտեսական խորհրդոյ ներկայացուած,
և ունոր յար եւ նման մէկ օրինակը յիշ-
եալ թաղի եկեղեցեաց բակն ի տես թա-
ղեցեաց կախուած է:

Տնտեսական խորհուրդն այսու պաշ-
տօնական ծանուցմամբ հրաւիր կը կար-
դայ արտաւարժան թաղեցեաց, որ յիշ-
եալ հաշուեցոյցին վրայ որ և է բողոք
կամ դիտարկութիւն եթէ ունին, թուա-
կանէս մինչեւ 21 օր գրաւոր կերպիւ
ներկայացնեն Տնտեսական խորհրդոյ:
Հետեւագէտ տոյն պայմանաւորին
լրանալէն յետոյ որ և է բողոք կամ դի-
տարկութիւն անպակի պիտի մնայ:
22 սեպտ. 84 (Խմբ.)

ԳՐԱՎԱՃԱՌ-ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ

Յ. ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԻ

Պատիւ ունին ծանուցանել ար-
դոյ հասարակութեան և բոլոր դը-
րավաճառաց թէ, միակ աւանդա-
կայն լինելով Ո. Յ. Պէրպէրեան է-
ֆէնտիի բոլոր գործոց, զնիւ փա-
սիադողներն կը հրաւիրուին դիմել
յԻւրեանց վաճառատուն. որ ի Պո-
լիս Պահճէ-Գաբու Համալիցէ ճատ-
տէսի թիւ 34:

Ո. Յ. Պէրպէրեան էֆ. գոր-
ծերը

Առաջին Տերեւք (միայն 3 օ-
րինակ մնացած) 20
Քաղաքական Տնտեսութիւն 7 1/2
Հէրման և Տորոթէա թղթա-
թիւղազմ 40
Հէրման և Տորոթէա կաղմեալ 13
Երկու բանախօսութիւնք 5
Ժողովրդեան Զբօսանքներն 4
Երեք Բանախօսութիւն ի մի
կազմուած 40

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 28 սեպտ.

Ընթաց. Արեւելից

Օսմ. Գոնս. գոցուեցաւ) 8, 18
" " բացուեցաւ) գ. Կ. 8, 19
" " կէս օրին) 8, 18 1/2
Եգիպտ. միացեալ Օսմ. Ո. 66, 30
Բուսնի յերկաթուղի Փր. 41, 65
Թրամիշ Եգիպտ. Օսմ. Ո. 290

Ընթաց. Դրամ

Օսմանեան ոսկի զր. 100
Անգլիական " " 110 8
Գաղղիական " " 87 30
Բոլ " " 90 7
Դրամից " " 51 20
Գաւառ թուղթ " " 8 95
" արծաթ " " 89 30
Մէճիտի տարբ. " " 108 4

ուրիշ էր, և չափազանց զգայուն էր:
Անոր վրայ դառնուած ամեն ինչ հրապուրիչ էր: Ա-
նոր սգոյ հագուստները ոչ միայն անոր չէին փնտեր,
այլ և յափշտակիչ կը գործէին, որոցմէ յայտնի կը
տեսնուէր անոր փառաբարական դեղեցիկութիւնը:
Առաջին օրէն Բօլ տը Գամառանտի սրտին վրայ խո-
րին տպաւորութիւն մ'ըրաւ, օրիորդը անշուշտ նշմարեց
զայն, վասն զի կարմրեցաւ, աչքերը խոնարհեց և սրտ
մը խռովեցաւ:
Բօլ 27 տարեկան լինելով տակաւին սէրն ինչ ըսել է
չէր գիտեր: Լիւսին երիտասարդական եռանդեամբ սի-
րեց, և սիրեց ինչպէս մարդ մը իւր կենաց մէջ միան-
գամ և եթէ կը սիրէ: Հայաստութիւնը, Գաղղիա վերա-
դարձը, ընկերութեան մէջ իւր ստացած դիրքը, իւր
փառաւոր անունը, ինչ որ երազած էր մինչեւ այն ա-
տեն, այս ամենը ցնորք էին իրեն համար: Լիւսի միայն
իրականութիւն էր: Իւր փառասիրութիւնը յանկարծ
դադրած էր, և փառասիրութիւնը կնոջ մը իշխուն
վրայ միայն կեդրոնացած էր: Թէեւ իրաւ է որ այս կինը
Հնդկաստանի ամենէն պաշտելի արարածն էր: Կղզար
որ առանց Լիւսի երջանկութիւն չկար իրեն համար: Օ-
րիորդը իւր կուռքը, իւր կրօնն էր: Եւ աւելում կը
պաշտէր այս նոր աստուածութիւնը որ նոր պաշտամունք-
ներ ունէր:

Սակայն տարի մը ամբողջ իւր սէրը՝ ծածկելու քա-
ջութիւնն ունեցաւ: Դիմամբ այսպէս ըրած էր, որ-
պէս զի Լիւսիի ժամանակ տոյ իւր հայրը ողբալու:
Արդեօք օրիորդը գիտէր թէ մէկը կը սիրէր զինքը:

վաճառատուններ կը բացուէին և կը ծաղկէին, մինչդեռ
հին հաստատութեանց հարստութիւնը հետզհետէ կա-
ւենար:
Պաթալիա միայն ճալա կղզւոյն և Սօնտի միւս կող-
մերուն հարուստ արտադրութիւնները չունի, այլ և
Պոնտէօի և Սէլէպի կղզիներուն արտադրութիւնն ալ
ունի, զորս ի տար աշխարհ կը զրկէ:
Հինգ տարիէ ի վեր Բօլ տը Գամառանտ իւր հօրեղ-
բօր վաճառատուն չորրորդ ընկերն էր, որոյ հոգին էր
Ֆիլիպ տը Վիլիէ և ընկերութիւնը:
Պ. տը Վիլիէ Պուլիներուն ծանօթ և երկար ատենէ
ի վեր անոնց հետ յարաբերութեան մէջ ըլլալով, ամեն
տարի մեծագումար դրամ կը շահէր հին աշխարհին բեր-
քերը Ովկէանեան կղզեաց բերքերուն հետ փոխանակե-
լով: Իւր վաճառքները Հոլանտայէն, Գաղղիայէն և Անգ-
ղիայէն կընդունէր. սակայն շատ անգամ Պէնիլի անգ-
ղիական տան մը դիմելու կը պարտաւորէր, ուր ամեն տե-
սակ վաճառքներ կը գտնուէին, որոց զվաւոր վաճա-
ռականը, Վիլիամ Կլանտա, իւր բարեկամն էր:
Օր մը Կլանտայի տան մէկ նաւը Պաթալիա հասու:
Նաւապետը նամակ մը կը բերէր առ Ֆիլիպ տը Վիլիէ:
Վաճառականը նամակը կարդալէ վերջը տոգունեցաւ:
— Եւ ուրեմն, հարցուց նա նաւապետին:
— Պ. Վիլիամ Կլանտա չիք այլ ևս: Իւր մահը մեքձե-
նալով հաղիւ կրցաւ այս նամակը գրելու, զոր իւր աղ-
ջիկը յանձնեց ինծի: Օրիորդ Լիւսի տխրութեան մէջ է:
— Գանի մը օր Պաթալիա պիտի մնա:
— Կը յուսամ վաղն իրիկուն ճամբայ ելնել:

Լ՛ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

(ԸՆՏԱՆԵԱՅ ԱՊՐԱՅԻՆ)

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԱՊՐԱՅԻՆՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպութեան համաձայնագրին 22 յօդ-
վարի 1868 Գաղղիոյ կառավարութեան

Կէտքով ընդունուած է, ինչպէս (Պրաւա-)
61 Ու- ՏԷ Լ- Ու- Պրաւա-
Ապահովեալ գրամատիկա

35 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն իւր ա-
պահոված գումարներն, վիճակահա-
նութեան ձեւով եւամսեայ շահուց
բաշխմամբ կը վճարէ իւր բաժա-
նորդաց:

Մանրամասն տեղեկութեանց
համար դիմել առ ընդհանուր ներ-
կայացուցիչն թուրքիոյ Յ. Գ. Էֆ-
ֆէնճեքեան 4, Պաղչէ-Գարու, Կ. Պոլիս:
Ներկայացուցիչն ի Պրաւա 6-
Էֆ. Պատուեալ:

Ներկայացուցիչներ կը խնդրեն
թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքացի մէջ,
գրեթէ ընդհանուր ներկայացուցիչն ըն-
կերութեան ի Կ. Պոլիս:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցաց համար

Հին պատմութիւն Արեւ. Ժողովրդոց

Հայր Ա.

Երկրորդ տպագրութիւն

Յօդակց Մ. Մանուէլ

Կըդմանու ամեն հայ գրաւոր-
ւոց քով գին 6 դրուշ:

Ինչպէս Մ.

ԸՆՏԱՆԵԱՅ ԱՊՐԱՅԻՆ

Վէր Մարտիկ Լ. Հրաչիւն

ՊԱՏԱՆԱԿ Ի ՃԵՄԱՐԱՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱԿՈՒ

Թարգմանութիւն Կ. Ս. Իսկուհի

ՀԱՏՈՐ Բ.

Կը գտնուի ամեն Հայ գրաւոր-
ւոց քով գին 7 1/2 դրուշ:

ԿՈՒՆԵԹ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱԹ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԵՐՆԵՆ Ի ԹՈՒՐԿԻՆԵՆ

Աշխատակողմ

Մեծահարգ Շէ-Էֆ. Մեծահարգ

Պաշտօնեայ Հասարակաց կը թուրքեան

Գրաւորութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գրաւոր Պաշտօնեայ

Այս բառարանն, պարունակած ար-
ւեստական եւ գիտական բառերու ճո-
ղովեան, բացատրութեանց յատ-
կութեան իւր տեսակին մէջ առաջինը
կը համարուի: Սոյն գործը ցարդ հը-
րատարակուած Ֆրանսերէն-Թուրքերէն
բառարանը վրայ սա առաւելութիւնն
ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած
բացատրութիւններն լատին տառերով
եւս նշանակուած են անոր մէջ, մաս-
նաւորապէս ի դիւրութիւն օտարազ-
նաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ
մաքուր տպագրութեամբ տետր առ
տետր ի լոյս կ'ընծայուի Արամեան տը-
պարանէն:

Առաջին հատորն որ երեսուն երկու
երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակ-
ներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր
հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը
վաճառուի ի գին 60 դր. արծաթ:

Բ. հատորին 17 բոլոր տետրն եւս
հրատարակուած է եւ կը վաճառուի
ի գին 2 դր. արծ. Իւրաքանչիւրն:

Բ. հատորին 15րդ տետրին հրատա-
րակուած լինելով՝ բաժանորդագրու-
թիւնը փակուած է:

ՏԱՆԸ ՓԱՏՏԱՐԱՆԸ

Է-Տ

ՀԱՐԻՐ ՀԱՐՑԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Աշխատակողմ Մեծահարգ Ա. Էֆ. Էֆ.

Ով որ կ'ուզէ յառաջագիտան,
Առեւտրական եւ Գաւառատնական
գաղտնեաց անմիջապէս վերահասու
լլալ, թող հաճի սոյն գիրքը ըն-
թեռնուի, որ տան մը համար ան-
հրաժեշտ պիտանի է, և առօրեայ
պատահական ամենակարեւոր գոր-
ծոց և այլոց նկատմամբ հարցում-
ներ կը պարունակէ հանգեւած պա-
տասխաններ:

Կը ծախուի ամեն հայ գրաւոր-
ւոց քով և թղթաւորութեամբ Մ. Զարե-
հի և Սուրբ Պողոս աղայի քով ի
գին 3 դր:

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ԼՈՒԹԻՒՆ

Որ պարունակէ

Մասն Ա. — Տարբեր վաճառականու-
թեան: — Վաճառականական թղթոց
ձեւերն և օրինակներն, ինչպէս են,
հարկեցոյց, զանազան տեսակ տոմսակը,
վիճակահանական տպագրութիւնք,
ընթացիկ-հաշիւք, զեղչի ցուցակք եւլն:
— Վաճառականական կարեւոր հաշիւք:
— Քաղաւածք վաճառականական օրինա-
գրոց և գործատոց: — Մասն Բ. —
Տոմարակալութիւն: — Պարզ և կրկնակ-
տոմար: — Բաւադուցակ:

Բ. Տպագրութիւն

Ճոխացեալ կարեւոր յաւելումովը
ի պէտս Ազգ. Կարծարանաց
Ի Ն. Տիկնիշեանէ:

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը բոլոր
հայ գրաւորականաց, Պահճէ գարու ջը-
րավաճառ Պողոս և Յակոբ աղայք քով
և Օսմանեան գրատունը: Կալաթա Յա-
կոբ Արշակ Էֆէնտիի վաճառատունը:
Գին կազմեալ օրինակին 25 դր. արծ.

Ա. Զ. Գ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՍՈՒՆ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՆ

Պայքը-բազար Թանմիզ փողոց քիս 59

ճիղդ դիմ առ դիմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճա-
ռատան մէջ կը գտնուին նալարե-
ղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ
ապրանքներ, որպիսիք են խաչ-
վէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրա-
դոյն (Մարթիկիք), շաքար,
թրիէնթէի, Մարտիկիք և Հօլմե-
տայի, այլեայլ տեսակ ըստար-
մալէթներէ զտտ, Ֆրանսական
բուն ֆուրնիէ: Սիւլիթի թարմիւր
նարթիլի և ճէնովայի մաքարուն ու
շէհրիլի: Բըրնի՝ Մախսուսէ և Բի-
զօն առաջին կարգի: անուշեղե-
նի և խմորեղենի յատուկ լաւա-
գոյն ալիւրներ: Բանտայի եւ Աւ-
վալըի ընտիր աճառ. քոլա, ձէթ,
քարիւղ (կաղ), ի մի բան, սոյն
վաճառատան մէջ կը ծախուի իր
ամեն տեսակներով լաւագոյն
այն պիտանի բաներու՝ որք ա-
ռեւտրական սոյն ճիւղին կը վե-
րաբերին:

Գիները գոհացուցիչ են:

ԱՊՐԱՅԻՆ ԶԻՅՅ

ՓՈՒՄԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կոսթա Լալէլի ճամիի դէմ
թիւ 15 մի նոր դեղարան բաց-
ուած է, ուր դեղագրեր կը պատ-
րաստուին փութով եւ մասնա-
ւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ
Եւրոպայէ եկած տմեն տեսակ
պատրաստ դեղեր հատով կամ
սր եւ իյէ քանակութեամբ, զո-
րն նշանաւոր գործարաններէ
ուղղակի բերել կուտայ իւր
անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը
յոյժ օգտակար ծառայութիւն
մէջ հասարակութեան, մանա-
ւանց նիւթական մեծ շահաբե-
րութիւն ամեն անոնց որք իրենց
վնասածն ճշգրտապէս գտնելու հա-
մար դատապարտուած են հե-
ռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախորդ-
ները գնոց չափաւորութեան հետ
դեղորէնց ընտրութեամբ գոհա-
ցնելն իրեն սկզբունք ընտրող
սոյն Տ. Ալաշկէրտեան դեղարա-
նը, որ երկար տարիներէ ի վեր
հոշակաւոր եղած է Եֆէնտիի
Բաթմանի դէմ՝ այս անգամ
ամբողջապէս փոխադրուած է
Կոսթա Լալէլի ճամիի դէմ թ. 15:

Սոյն փոխադրութեան առ-
թիւ Եւրոպայէ բերել տուած է
խիստ թարմ հանգային ջրեր,
Պորտոյի եւ Մալապիլի գինիներ,
զանազան ըմպելիք, անուշա-
հոտ, և այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն
սոյն դեղարանը իւր Ձկան իւղի
մասնաճիւղով, եւ յիւրաւի յաճա-
խորդք զմայլած են ապրանքաց
ընտրութեան, մաքրութեան եւ
գնոց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը
յաճախեն ճարտար եւ հոշակա-
ւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկ-
ներու համար ալ պէտք է լուր
տրուի ժամանակին:

Ղալաթի հայտնածանօթ վա-
ճառական Մինասեան Էֆէնտիի
որդի Տօքմէօր Մինասեան Էֆէնտի
ալ բարեհաճած է արդէն ուր-
բաթ օրեր ձրիաբար դարմանել
աղքատներն:

Ա. Զ. Գ.

Լրադիրս ձեռքէ կը ծախուի
նաեւ Պահճէ-գարու ջրավաճառ
Պողոս և Յակոբ աղաներուն խա-
նութիւն:

— Ուղղակի կալուածք պիտի երթաք:

— Այո, ուղղակի:

— Ուրեմն ձեր նաւով ճամբայ պիտի ելնեմ:

Վերջում նշանաւոր նամակը կը սեր:

Քեզիկներուն դատապարտեալ եմ. մեռնելու մօտ
եմ. երբ այս տողերը կարդաք զոր սառուցեալ ձեռքով
կը գրեմ, ձեր կլանտա ծերունի բարեկամը մեռած պիտի
ըլլայ:

Եթէ Աստուած երկու տարի աւելի կեանք չնորհէր
ինձ, իմ սիրելի Լիւսիս ամուսնացնելու ժամանակ պիտի
ունենայի. Լիւսիս միտակ պիտի մնայ այս աշխարհի մէջ:
Իմ պաշտելի աղջկիս ինչ պիտի լինի այս մոռածութիւնը
չափազանց ցաւ կը պատճառէ ինձ. ահ, երանի թէ չը
մեռնէի:

Մէկը կը փնտռեմ իմ դասակա անոր յանձնելու հո-
մար, և ձեռքէ դատ մէկը չեմ կրնար գտնել իմ սիրելի
Ֆիլիքս, վասն զի ձեր վրայ կատարեալ վստահութիւն
ունիմ, Լսեցէք այն անձին որ գերեզմանին եղբորը շի-
ջանելու վրայ ըլլալով, ձեզ կաղապակէ, եկէք, եկէք:

Քայց ես զձեզ կը ճանչնամ Ֆիլիքս, իմ աղաչանայս
անտարբեր չպիտի գտնուի. Լիւսիսի վրայ պիտի հըն-
կէք, Ձայն ձեզ կը յանձնեմ որ պարկեշտ անձ մ'էք և
բարեկամս: Դուք պիտի լինիք անոր խնամակալը, պաշտ-
պանը և հայրը:

Եկէք, չուտով եկէք, իմ սիրելի Ֆիլիքս, քանի մը
ժամէն թերեւս ողջ չմնամ և աղջկիս ձեռքի պէտք ունի:

Պ. տը Վիլիէ հեղեղեալ օր մեկնեցաւ, Բացակայու-
թիւնը մէկ ամիս տեւեց: Պաթաղիա վերադարձաւ իւր

հետ բերելով Լիւսիս կլանտա և տաւ և չորս տարեկան
հնդկի աղջիկ մը որ զԼիւսին՝ իւր փոքրիկ մայրը կը կո-
չէր:

Ձէլիմս այսպէս կը կոչուէր. հնդկի օրիորդը, աղքատ
հնդկիկ մը աղջիկ էր: Հայրը և մայրը տաւ և հինգ օր-
ուան միջոցի մէջ մեռած էին աւելի տղաւորութեան քան
հիւանդութեան: Պ. կլանտա հիւղի մը մէջ գտած էր տ-
նօթի վիճակի մէջ, զանկա կալուած բերած և աղջկան
քովը դրած էր զբօսցնելու համար:

Գաղթածին օրիորդին և իւր փոքրիկ ընկերուհւոյն
մէջ շերտ բարեկամութիւն մը հաստատուած էր: Ձէլիմս
իւր տիրուհին կը պաշտէր. Լիւսիս ալ Ձէլիմայէն չէր կըր-
նար անցնիլ:

Երկուքն մեծնալով զիրար աւելի սիրեցին. անբա-
ժան էին իրարմէ և երկու քրոջ նման կապեցին:

Ուստի Պ. տը Վիլիէ պարտաւորուեց էր Ձէլիման ալ
մէկտեղ Պաթաղիա բերելու:

— Լիւսի, կըսէր Ձէլիմա, իմ տիրուհիս, բարեկամս,
քոյրս և փոքրիկ մայրս է. եթէ իմ սիրելի Լիւսիսէս բաժ-
նեն զիս, աշխարհի վրայ ուրիշ սիրելի մը չունենալով,
պիտի պարտաւորեմ իմանիլ ջրերուն մէջ երթալ մահս
վնասելու:

Լիւսի Ձէլիմայէն երեք տարեկան մեծ էր. և սա-
կայն վեհ հասակ մ'ունէր: Բարի, շնորհալոյց, սիրուն և
դեղանի էր. գաղթածինն անուշ նայուածքն ունէր.
սակայն իւր շարժմանց մէջ առեւտրութիւն մը կար, որ
անբաղդատելի հրապոյր մը կը բերէր անոր անձին վրայ:
Անուշ և ներդաշնակաւոր ձայն մը նայուածքին նման գըզ-